

'Poble Nou': la vida en un 'súper'

Després de dinar, més de 700.000 espectadors s'enganxen a la primera telenovel·la catalana d'emissió diària. Com es roda *Poble Nou*? Qui hi ha al darrere? Com es construeix una ficció pròpia? Què passarà en els pròxims capítols?

Aquesta podria ser la història d'un dramaturg de prestigi que no podia dormir a les nits; la d'un cap de producció de dramàtics d'una televisió autonòmica que havia de respondre a una assignatura pendent; la d'una noia que feia jocs malabars pels carrers de Barcelona i de sobte es va convertir en actriu; la d'un guionista brasiler que es pensava que ho sabia tot; o, fins i tot, la història

ARXIU

Exclusiva: l'Antonio perdrà la propietat del supermercat

EL TEMPS pot avançar als seus lectors algunes de les claus dels capítols que ens esperen fins al juny, quan *Poble Nou* quedarà interromput amb una escena de màxima emoció per ser reprès al setembre. Són aquestes:

—Les molèsties de l'Helena al pit són producte d'un tumor, del qual haurà de ser operada. La intervenció anirà bé, i molt probablement a partir del setembre l'Helena trobarà finalment l'home de la seva vida.

—Les pròximes setmanes es produirà un capgirament total en un dels centres d'atenció de la sèrie: el supermercat. Obligat per les pèrdues, l'Antonio haurà de cedir el 51% de la propietat a un nou soci... en Marc. Aquest aprofitarà la circumstància per humiliar el seu pare natural fins a límits insospitats. L'Antonio haurà de vestir inclús la bata blava d'encarregat que fins ara duïa en Manel. El *súper* passarà a anomenar-se "Supermercat Fontcuberta", que és el cognom d'en Marc.

—En Ferran es veurà embolicat en un assumpte de drogues.

—L'afer de la mort d'en Ricard no està, ni de bon tros, resolt. L'atenció del barri se centrarà d'aquí a poc en el judici de l'Andreu, un autèntic plat fort que ens oferirà sorpreses molt grosses. L'Andreu potser no està tan lliure de culpa com semblava fins ara.

—Qui és en realitat el pare d'en Marc? Aquesta és una de les incògnites principals de l'argument, i és molt difícil arrencar cap novetat als guionistes. EL TEMPS ha pogut saber que en aquest assumpte no es pot comptar amb l'aparició de cap nou personatge. O bé és l'Antonio, o bé algun personatge llunyà que no arribarà a aparèixer.

—La Marta Jardí està a punt de descobrir que el seu marit i l'Helena han anat al llit. Hi haurà un duríssim enfrontament entre les dues dones.

E. V.

'Poble Nou' té un notable èxit. Baix, l'Antonio: un personatge polèmic.

ARXIU

d'un pisos que no es venien. *Poble Nou* és tot això, i més: la primera telenovel·la catalana d'emissió diària. I un bingo espectacular.

El primer senyal significatiu d'una audiència disposada a acceptar una ficció dramàtica televisiva basada en el país real va arribar amb *La Granja*, un espai creat per acompanyar el xip de Joaquim Maria Puyal que es va acabar guanyant un lloc autònom i setmanal dins la programació de TV3. L'èxit de *La Granja* aportava l'últim ingredient d'un còctel que havia de funcionar: una mica de *Gent del barri*, una mesura de *Veïns*, un polset de fulletons televisius brasilers i veneçolans, i la part proporcional de *La Granja*.

Les primeres sacsejades a la coctelera les van perpetrar Joan Bas —cap de dramàtics de TV3 i pare original de la criatura—, i els productors Jaume Banacolocha i Eugeni Margallón. Era el setembre de 1992. Havia passat l'eufòria olímpica i per a Barcelona començava la caparra, però el vol de la fletxa havia deixat petjades

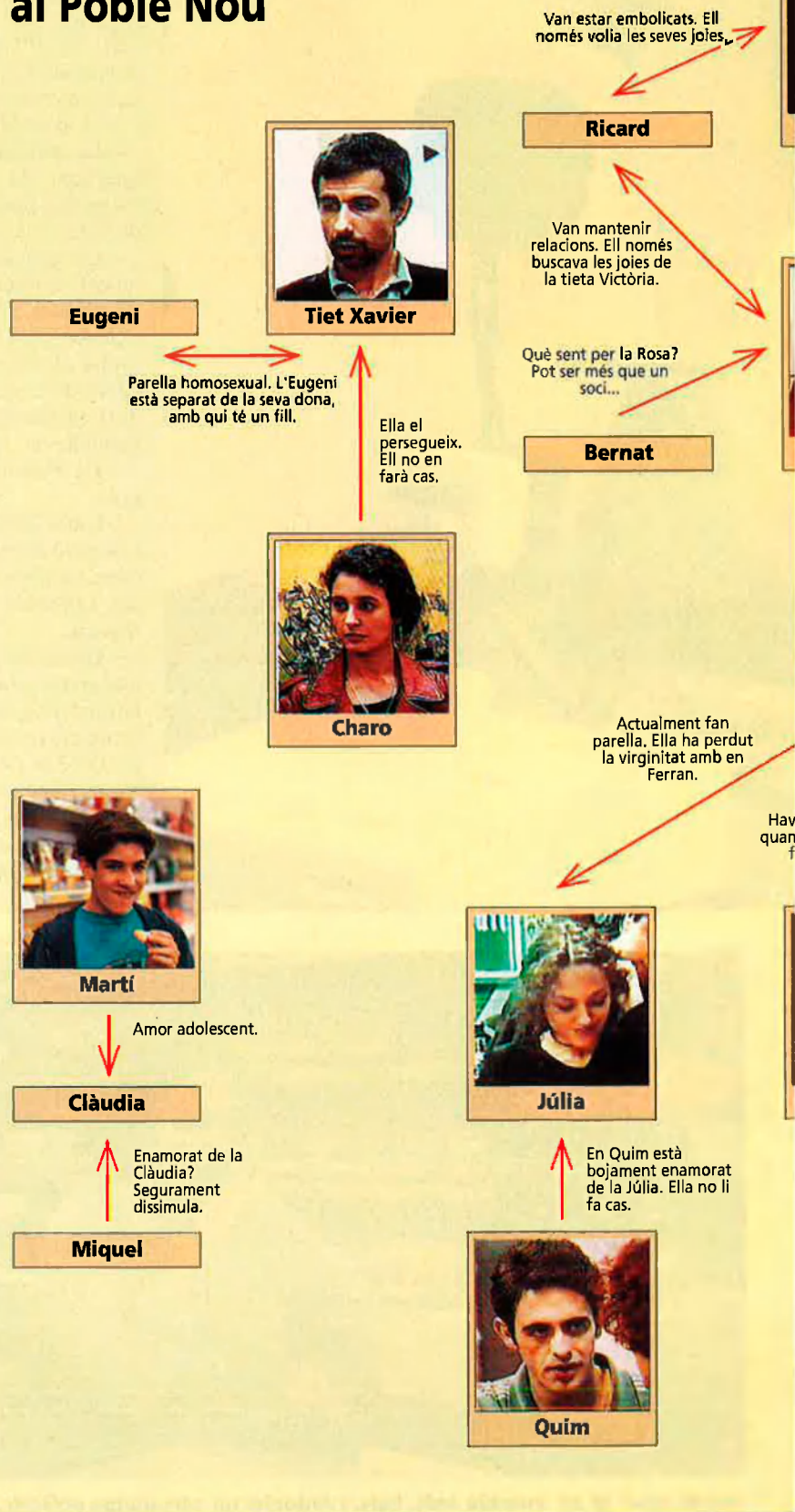
profundes a la ciutat dels prodigis. Una d'elles: la vila olímpica, una pretesa nova Icària nascuda del no-res, al costat d'un barri antic, senzill i popular, el Poblenou. Un contrast massa evident com per passar desapercebut. La idea va saltar com una espurna: centrar l'acció en un local que per la porta del davant donés al barri nou i per la del darrere al de sempre. El vell celler de la tieta Victòria, que com a símbol dels nous temps esdevindria supermercat. El pas següent es deia Josep Maria Benet i Jornet. L'autor teatral va dir que sí i es va ficar en una aventura que ha omplert l'últim any i mig de la seva vida.

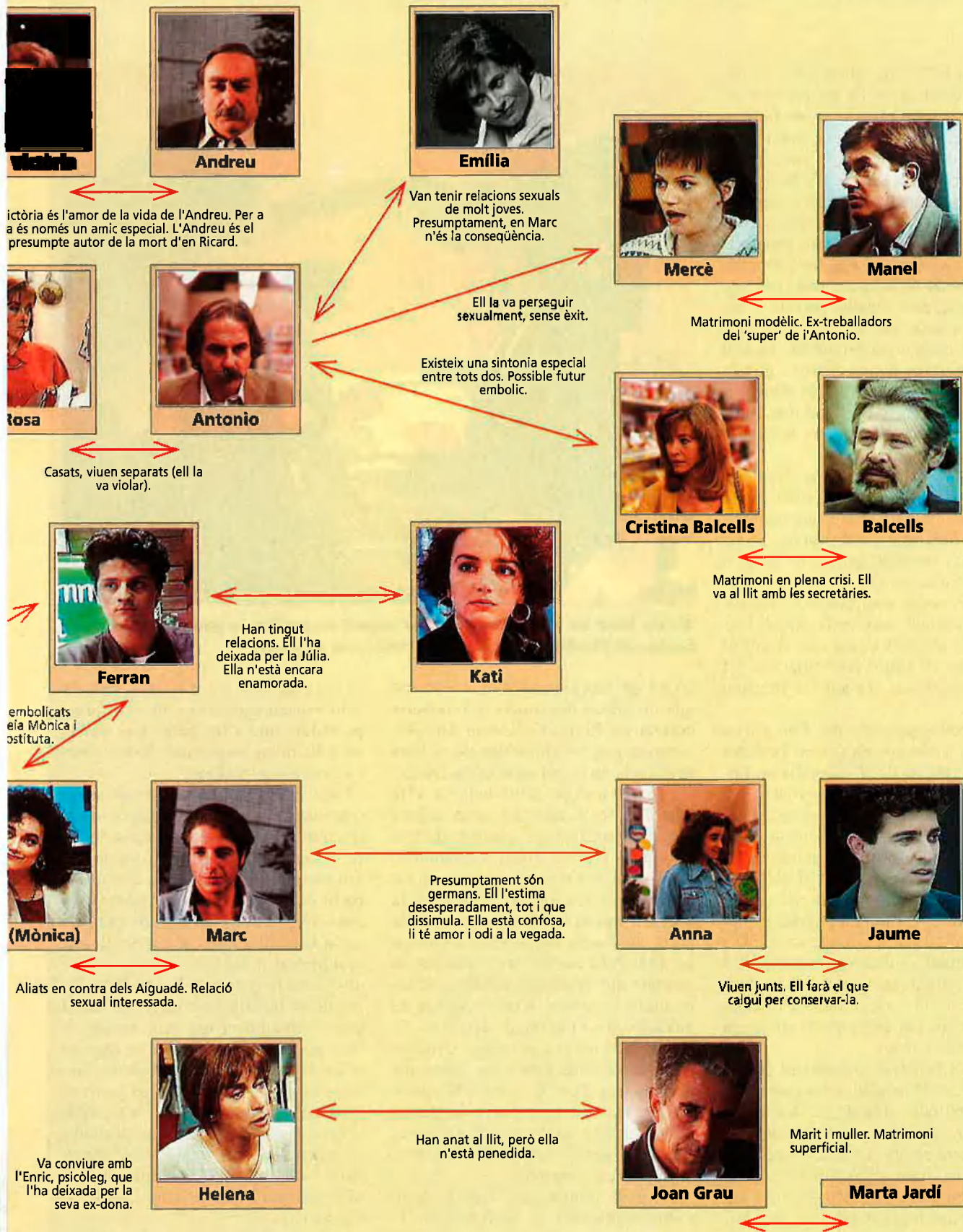
"No serveix". Què s'ha de fer quan un prestigiós guionista estranger et diu que el que fas no val res? Com has de reaccionar si experts de tot el món t'aconsellen que no segueixis pel camí que portes? Poca gent creia en les possibilitats de *Poble Nou* en la fase prèvia a la producció. Un dels motius era la fórmula innovadora que plantejaven els seus creadors, entre costumista i fulletinesca. Una barreja inèdita. Al juny i l'octubre de 1993 el projecte de *Poble Nou* va ser presentat a les dues sessions del congrés internacional d'escriptors i guionistes de produccions dramàtiques televisives que organitza la Media Business School, i que porta per nom Pilots. "S'hi van quedar molt sorpresos per aquesta fórmula híbrida, que no tenia precedents —recorda Benet i Jornet—; ens van dir que havíem de triar, o comèdia costumista o fulletó. Però la barreja era precisament la base del que volíem fer: presentar uns personatges molt propers al públic, amb els quals s'hi pogués identificar, i un cop els tingués dins de casa i els hagués pres la mida, llavors clavar una bufetada i que comencessin a passar coses sense parar". La segona clau era fer un producte d'acord amb una determinada idiosincràsia: "els anglosaxons trobaven que els personatges de *Poble Nou* cridaven massa. És clar, nosaltres som mediterranis, ells no", explica l'autor.

Els experts de Pilots no van ser els únics que no ho van veure clar. Doc Comparato, coguionista brasiler de la sèrie *Arnaú*, va afirmar en reunions celebrades al domicili barceloní de Benet i Jornet que *Poble Nou* no tenia cap possibilitat d'èxit de la manera que estava plantejat. Segons el brasiler, el 90% de la feina de l'equip de guionistes no servia per a res. "Aquesta gent (brasilers i anglosaxons) tenen uns esquemes prefixats i gens sensibles. És com qui fa botifarres sempre amb la mateixa màquina: no falla, però sempre en surten igual", opina Benet.

Els mals averanys, però, van afectar l'equip de *Poble Nou*. "Quan es va acostar l'hora de començar la gravació, hi havia nits que no podia dormir. Vaig passar moments crispats, de por... o millor dit, de molta responsabilitat. Si la sèrie resultava un èxit, la responsabilitat era compar-

Amor i sexe al Poble Nou

Una successió de temes eterns

“Anem bé”, vaig pensar quan va començar *Poble Nou*. En els primers capítols ja s'havia produït un detall d'intel·ligència guionística poc habitual: a un grup de personatges de vida anodina, els tocava la loteria. Un fet inductor suficientment potent per a generar un flux de continuïtat dramàtica. Immediatament sorgia un altre tema: els nous rics s'instal·laven al barri nou, decisió que desencadenava una crisi, encara petita, amb aquella part de la família —la tieta, qui si no?—, que s'aferjava a la continuïtat del passat. Teníem així dos grans temes clàssics només començat el recorregut pel serial: el canvi de fortuna i el vell i el nou. Suficient per a considerar que les bases eren ben assentades.

Successivament *Poble Nou* —títol ambivalent i paradoxal— ha anat introduint un seguit de motius argumentals eterns i fàcilment identificables, en un crescendo dramàtic que no ha tardat a fer-se de traç gruixut: divorcis, adulteris, mort accidental, falsos culpables, homosexualitat, corrupció, suïcidi i sida, entre altres. I diuen que el millor encara ha de venir: les venjances —el gran tema absent fins ara— es cuinen a foc lent.

Amb tot aquest arsenal *Poble Nou* s'inscriu sense complexos en l'univers de les sèries de ficció naturalistes. Entre els *culebrones* sud-americans i la gent de barri britànica, la sèrie catalana aposta pel marro. Una opció equidistant, perquè el marro català no és tremendista d'entrada com el del *culebrón*, però tampoc no és tan estoic com el de les admirades sèries angleses. Aquí la vida comença en calma i acaba bullint, es comença xiuxiuejant i acaben estomacant-se, si més no verbalment: és la saviesa tolerant i humanista de qui sap que tothom arrossega el seu propi calvari.

Aquesta fortalesa argumental fa que *Poble Nou* sobrevisqui a les seves pròpies debilitats —una direcció d'actors irregular, alguns caràcters secundaris francament pesats i repetitius— per acabar-se imposant a l'audiència com la més elaborada alternativa de ficció naturalista que hagi produït mai la televisió catalana. Això és així perquè fun-

'Poble Nou' ha anat introduint un seguit de motius argumentals eterns i fàcilment identificables. El millor encara ha de venir.

ciona un mecanisme d'identificació que no depèn únicament del caràcter costumista. El reconeixement dels personatges i de les situacions no es basa únicament en el seu aspecte epidèrmic. De fet, l'escenari principal —la Vila Olímpica— és el més nou, desconegut i verge, dramàticament parlant, de tots els que es podrien trobar a Catalunya. *Poble Nou* inventa: per això sona a innovador, és atractiu per a l'audiència catalana i potser fàcilment perceptible per a audiències estrangeres. El temps ho dirà. Però ressaltem-ne que, en un moment que el cinema català és belluga entre la repetició *ad nauseam* de models caducs i la fugida dels pocs directors amb talent a la recerca d'imaginari en territoris forans —un tema que demana una reflexió urgent—, la televisió ha apostat fort per una ficció dramàtica que no defuig els escenaris del país i que va més enllà del costumisme forçat o paròdic.

L'èxit de públic de *Poble Nou* no s'obté únicament en la lluita amb la competència sinó sabent interessar

—enganxar se'n sol dir, amb paraula evidentment excessiva— un sector d'espectadors que a les hores que s'emeten no solia mirar la televisió. Espectadors i sobretot espectadores.

I aquí m'agradaria de fer ressaltar una preciosa operació en el disseny de la programació: repetint els episodis de la setmana el vespre del dissabte i el diumenge al vespre —just abans del partit de futbol i del resum del *Gol a gol*— TV3 sembla buscar un equilibri en la lluita de sexes que, com ja s'ha comprovat estadísticament, es produeix en la majoria de les llars per causa de la filia futbolera del sector preponderantment masculí. Seguint la idea que Sebastià Serrano va exposar al *Tomb per la vida*, que les dones s'interessessin pel futbol com un pont comunicatiu amb els homes, TV3 sembla animar les espectadores que demanin, en canvi, que ells vegin abans *Poble Nou*. Un reequilibri que apaigava els mals humors i que, a sobre, augmenta l'audiència.

I tots encantats.

Jordi Balló

tida entre tots els de l'equip, però si fracassava jo sentia que el principal culpable seria jo. Segurament no hauria pogut tornar a treballar per a TV3, ni per a cap altra televisió, ni potser inclús en cap altre lloc. M'entens?"

Per explicar l'èxit del producte, el cap de dramàtics del canal autonòmic, Joan Bas, fa un repàs dels objectius que s'havia plantejat TV3 abans de l'emissió: els episodis havien de durar trenta minuts amb un sol tall publicitari, a diferència dels *culebrons* sud-americans, que en duren quaranta, amb dos talls; havia de ser un producte per a totes les edats, que aplegués davant la pantalla l'àvia i el nét, que normalment no veuen junts la televisió; mostrar-hi una varietat de conflictes, amorosos, familiars, generacionals, socioeconòmics; buscar la identificació amb la majoria de l'audiència creant uns personatges de classe mitjana-baixa com a punt de partida; *Poble Nou* havia de ser apte per al consum propi, però no tan localista com per impedir-ne la venda a altres televisions; calia omplir a més la demanda detectada arran de *La Granja*, però sense excessos de costumisme; oferir una estructura oberta i subjecta a canvis segons la reacció i evolució de l'audiència; el producte havia de donar una personalitat definida a TV3, i que la simple menció del títol no deixés cap dubte sobre la cadena que l'emet; i, *last but not least*, motivar el personal de TV3 fent un producte cent per cent d'elaboració pròpia, amb la gent i els recursos de la casa.

De tots aquests desideratums inicials, només un no s'ha acomplert: l'estructura oberta de l'argument. Un minuciós estudi d'audiència realitzat quan s'emetia el capítol 40 va revelar que en

La sintonia audiència-guio va resultar tan elevada que els guionistes van poder començar a escriure pensant en el que havia de passar cinquanta capítols més endavant. L'equip de guionistes està organitzat en quatre nivells.

un 90% dels casos, allò que els telespectadors esperaven que passés en els capítols futurs de la sèrie era exactament el que d'una forma o altra ja havien previst els guionistes. L'estudi va marcar també una diferència fonamental entre *Poble Nou* i tots els fulletons de televisió coneguts fins el moment: als espectadors no els feia vergonya confessar que el seguien habitualment. Si abans estar enganxat a una telenovel·la era gairebé un vici privat, ara es convertia en un nou motiu per a relacionar-se socialment, fins al punt que —“i això fa una mica d'angúnia pensar-ho”, diu Benet— molts dels enquestats pensaven que no seguir *Poble Nou* et podia marginar de moltes converses i del corrent majoritari de la població.

El petit-Hollywood i les queixes de l'opus.

La sintonia audiència-guio va resultar tan elevada que els guionistes van poder començar a escriure pensant en el que havia de passar cinquanta capítols més endavant. L'equip de guionistes està organitzat en quatre nivells. Tres escalatistes, que converteixen la Bíblia del *Poble Nou* —uns seixanta folis on hi ha l'argument bàsic de la història— en una successió de seqüències ordenades per dies. Cinc guionistes que transformen aquestes seqüències en els corresponents capítols diaris. Un redialoguista que reescriu els diàlegs i els dona un estil uniforme. Per damunt d'ells, i supervisant cadascun d'aquests esglaons, Josep Maria Benet i Jornet, que signa com a argumentista. L'últim vist-i-plau el dona Jaume Banacolocha, un dels productors de la sèrie.

El rodatge —amb tres setmanes d'antelació

ARXIU

Curiositats de la vida real

—Miquel Cors (Antonio) és l'ex-company de la Sílvia Munt —que actualment triomfa al SAT amb *La mort i la donzella*— i actualment parella de l'explosiva cantant Nina.

—Roger Pera (Marc) és fill de l'actor Joan Pera.

—Pep Torrents (Eugeni) i Teresa Manresa (Helena) són marit i muller.

—Margarida Minguillon (Rosa) és també l'ex-dona de Quico el Progre. Per incompatibilitat entre l'una cosa i l'altra, només apareixerà en l'últim capítol de la nova tongada de Quico. Els actors de *Poble Nou* no poden aparèixer en altres produccions dramàtiques de TV3, excepte en casos que l'enregistrament sigui anterior a la data d'inici d'emissió de *Poble Nou*. És el cas de Marc Cartés (Jaume), que veurem ben aviat en la sèrie *Oh, Europa* de Dagoll Dagom, amb una durada de 13 capítols.

—Per a Joaquim Gutiérrez (Martí) i Irene González (Júlia), *Poble Nou* és el seu primer paper d'actors. En Martí, el va descobrir el responsable del *casting* de la sèrie, Pep Armengol, en l'espectacle de fi de curs de l'escola Timbal. Ha complert tretze anys durant el rodatge. La Júlia, la van descobrir literalment al carrer. Va ser Lluïsa Castell, dona de Pep Armengol i una de les protagonistes de *La Granja*, qui passejant per la Rambla es va fixar en una noia que passava el plateret per a uns amics que feien jocs malabars. L'endemà hi va tornar acompanyada del seu company. Quan li ho van dir, la Irene-Júlia no s'ho creia.

—Altres actors són tot just sortidets del forn de l'Institut del Teatre: Gemma Brió (Anna) es va estrenar a la pel·lícula *La Febre d'Or*. El de *Poble Nou* és el seu segon paper, el primer de televisió.

—Molts actors de *Poble Nou* són també destacats professionals del doblatge. Teresa Manresa (Helena) i Maria Jesús Lleonard (Emília), per exemple, feia molts anys que no posaven la cara davant les càmeres. Els responsables de la sèrie consideren positiu que la gent reconegui en els personatges de la sèrie veus importants i que criden l'atenció. **E. V.**

respecte a la data d'emissió— es realitza als estudis Filmstudio, ubicats a Esplugues de Llobregat, que antigament van ser propietat del canal català de TVE i que van passar a mans de TV3 (A Filmstudio Benet i Jornet hi veu "el possible embrió" d'un petit-Hollywood català. "Sense fer volar coloms", afegeix tot seguit). El ritme de treball és frenètic, de set del matí a tres del migdia, amb vint minuts de descans a les deu per esmorzar en una habitació habilitada a l'efecte. Es roden de 12 a 14 seqüències cada dia, i cinc capítols per setmana. Els actors aprofiten les tardes i les nits per estudiar el paper de l'endemà, i sovint han de recórrer a la improvisació.

En aquests moments es pot afirmar, però, que els guionistes no saben exactament quin serà el final de *Poble Nou*. N'hi havia un de pensat, quan estava previst emetre 120 episodis amb final al mes de juny, però l'èxit d'audiència ha animat l'equip a preparar-ne setanta més. La sèrie s'interromprà al juny amb una escena-clímax de màxima emoció —a l'estil de *Dallas*— i es reprendrà el setembre fins a finals de desembre. El mes de maig està previst que els guionistes es tanquin per perfilar aquesta segona tongada

Els guionistes no saben quin serà el final de 'Poble Nou'. L'èxit d'audiència ha animat l'equip a preparar setanta episodis més.

d'episodis, que probablement incorporaran un nou personatge mallorquí com a resposta a l'extraordinària acollida que té la sèrie a les Illes. "Em truquen ràdios de Mallorca per explicar-me l'èxit que hi té el *Poble Nou*. Un dia que passejàvem amb els actors per la Rambla ens va abordar un grup de mallorquins. Allà també representa un petit boom." El nou personatge donarà lliçons de bons modals als principatins.

Un altre dels temes que hi haurà damunt la taula en les pròximes reunions dels responsables de *Poble Nou* serà el de la sensibilitat progressista que destil·la. L'equip ha tingut notícia que fa poques setmanes en una reunió d'alt nivell de l'Opus Dei de Catalunya es va parlar molt malament de la sèrie. Un dels últims fulls parroquials de l'arquebisbat de Barcelona es queixava també del model de família que transmet *Poble Nou*. "Nosaltres tenim una visió progressista de la societat i de les relacions humanes —reconeix Benet— i intentem transmetre aquests valors tolerants a través de la història dels nostres personatges. Presentem una dona que és capaç de viure sense dependre del marit, una parella homosexual que no està mal vista i es comporta com qualsevol altra, un noi i una noia que se'n van a viure plegats sense que passi res... ho fem conscientment, però també hem d'anar amb compte de no ofendre una part del públic que no respon a aquests paràmetres i també té dret a veure *Poble Nou*." Benet recorda en aquest sentit la presència en la sèrie de valors familiars tradicionals, representats a voltes pel Manel i la Mercè —fidels l'un a l'altre sense condicions—, i a voltes per la tieta Victòria, defensora de la unitat familiar i la tradició. "Aquests són també els nostres models", assegura.

També ha calgut fer equilibris polítics, mesurant amb gran cura qualsevol referència a l'Ajuntament de Barcelona o a la Generalitat de Catalunya. Les suspicàcies es van aixecar en els capítols que tractaven d'un conflicte entre els veïns i l'Ajuntament per l'expropiació

ARXIU

d'uns pisos. Els guionistes van deixar clar en tot moment que el dolent de la història, l'arquitecte municipal Eudald Balcalls, és un càrrec tècnic, no polític. En tot cas, qualsevol greuge s'ha compensat amb escreix amb l'impacte favorable de la sèrie sobre el ritme de vendes dels pisos de la Vila Olímpica, que fins ara havia estat preocupantment lent.

I és que *Poble Nou* deixa tothom content.

Eduard Voltas